

„KALEVIPOEG“

RT „Estonias“

Täna esietendub RT „Estonias“ esimene eesti nõukogulik balleti õigemini koreograafiline poeem „Kalevipoeg“, mille esimese pildiga meie teatripublikul oli võimalus tutvuda juba Oktoobrirevolutsiooni 30 aastapäeva pidustustel. „Kalevipoja“ muusika lõi Stalini preemia laureaat prof. Eugen Kapp kes töötas selle juures juba alates 1940. aastast. Pärast Suuri Isamaasõda Nõukogude Liidu tagalast sünnimaale tagasi pöördudes otsustab helilooja enne sõda valminud redaktsiooni põhjalikult ümber töötada. Täielik „Kalevipoja“ partituur valmis 1947. a. kevadel, mille järele „Estonia“ alustas selle lavaleseedmist.

Libreto autor sm. A. Särev töötas algusest peale tihedas kontaktis heliloojaga. Ballett koosneb neljast vaatusest ja seitsmest pildist. Läbivaks teemaks on valitud Fr. R. Kreutzwaldi poolt koostatud rahvuseeposest Kalevipoja ja Sortsi vaheline võitlus, mille kaudu saab ilmekalt sümboliseerida eesti rahva kangelaslikku võitlust nende orjastajatega ja kogu aja rahva hinges pesitsenud lootust meie surma-vaenlastest — sakslastest — lõplikuks vabanemiseks.

Kalevipoega esitab RT „Estonia“ lavastuses Ferdinand Veike Sortsi Boris Blinoff, Lindat kehastab Jüta Arg. Teistest tähtsamatest osakandjatest tuleb veel nimetada Saarepüügat (Geeni Raudsepp), Kuud (H. Palang), Tuult (J. Viirg), Päikest (A. Koit), Alevipoega (J. Viirg), Olevipoega (H. Palang), Sulevipoega (I. Silla), kolme õde (V. Vassiljeva, I. Smirnova, H. Malling) jt. Kokku esineb balletis umbes 130 tegelast. „Kalevipoja“ lavastuse suure töö viis läbi H. Tohvelman, näitejuhiks on libreto autor A. Särev. Kostüümikavandite autoriks on ENSV teeneline kunstitegelane N. Mey, lavakujundajaks ENSV teeneline kunstitegelane V. Haas. Orkestrit juhhib K. Raudsepp.

Läinud kesknädalal toimus RT „Estonias“ „Kalevipoja“ laiendatud kontroll-etendus, millele elasid kaasa Tallinnas kursustel viibivad koorijuhid kogu vabariigist. Kontroll-etendus oli omaette elamus just selle siiralt sooja kontakti tõttu, mis tekkis E. Kapi „Kalevipoja“

esimesest taktist alates ja kestis pidevalt viimse akordini.

Kontroll-etendusel sõna võtnuist märkis prof. Riho Püts oma muljeist: „Kaasaelatud etendus on tunnustatavalt õnnestunud niihästi loomingu- kui ka lavastuslikult. E. Kapp on suutnud anda sellise kunstilise kujutuse, kus kaob vahe rahvaviisi ja autori esituse vahel, kus kõik on muutunud üheks rahvamuusikaks. Lakkamatult pingeline on dramaatiline element, väga head on kontrastid. Need on eranditult loogiliselt põhjendatud, kõik otsekui kasvaksid üksteisest välja. Motiive on kasutatud ja arendatud väga osavasti, eriti Kalevipoja ja Sortsi motiive, milles autor on eriti meisterlik tabavas väljenduses kasutama juhtmotiive vastavalt igale situatsioonile. Tunneme- et jõuline motiiv sobib Kapi, sealsamas oleme veendunud, et lüüriline tuleb tal otse hingest. Kogu teos on kompaktne, terviklik, väga tugeva muljega. Kohati on äärmiselt lihtsate vahenditega saavutatud palju. Sm. Tohvelmani hea fantaasia ja teostus väärivad tõsist kiitust, samuti orkestrijuhit K. Raudsepa hoolikas töö, mis võimaldas alatise kontakti orkestriga. Hea on libreto ja suurepärvane muusikaline teostus.“

Prof. Alfred Karindi ütles: „Lootsin sellest teosest palju, kui olin tutvunud E. Kapi „Kalevipoja“ muusikaga klaveriettekandes. Et see aga nii suureks elamuseks kujuneb, ei osanud ma ette kujutada. Imetlen, et „Estonia“ tegelaskond on suutnud nii palju anda, ja seda paiguti vägagi lihtsate vahenditega. Peab siiralt kiitma lavakujundajate-dekoraatorit, kelle loomingu- ja „Kalevipoja“ dekoratsioonid nii massiivsed ja imposantsed, ja seda igas üksikpildis.“

RT „Estonia“ direktor A. Lauter konstateeris, et kõik „Kalevipoja“ kujundajad ja teised tegelased on püüdnud anda oma parima Tööle suureks abiks on olnud tihe kontakt autoritega, mistõttu tuli kasuks üksikajade lahendamisele. Ent terve rida lünki on veel lavastuses, mis tuleb parandada esietenduseks.

Stseene balletist „Kalevipoeg“. Ülal: moment III pildist, Kalevipoeg (F. Veike) ja Saarepüüga (Geeni Raudsepp). All: vägikaikavedamine (V pilt)